

In memoriam Peer Witzel

Nog steeds is het moeilijk te bevatten dat we afscheid hebben moeten nemen van onze voorzitter Peer Witzel.

In de week van 8 oktober verhuisden we van de Edohof naar de Hucht. Peer was daaraan voorafgaand al druk doende om onze zolder wit te sausen, zodat we er netjes bij kwamen te zitten. Tijdens de verhuisswerkzaamheden was hij niet te stoppen en sjouwde onvermoeibaar dozen, kratten en zware kasten de trap op. Hij overzag waar hij nodig was en regelde wat er gedaan moest worden. Ondertussen hield hij de stemming erin door af en toe 'n grap te maken en zijn kenmerkende lach te laten bulderen.

Op 10 november kregen we het eerste bericht waarin Peer liet weten dat hij geen goed nieuws had gekregen naar aanleiding van verschillende onderzoeken in het ziekenhuis. Tijdens zijn hele ziekteperiode heeft hij ons op de hoogte gehouden door middel van updates, waarin zijn humor en optimisme vaak doorschemerden. Maar helaas..... die konden hem niet wapenen tegen het onvermijdelijke lot.

We zijn een bijzonder mens verloren! Iemand die voor WHAM eigenlijk onmisbaar was. Hij was daadkrachtig, enthousiast en zat vol creatieve ideeën. Bovendien was hij superhandig en wist overal een oplossing voor te vinden. Die eigenschappen kwamen onder andere bij onze jaarlijkse tentoonstelling vaak van pas!

Peer, bedankt voor alles! We missen je ontzettend en zullen nog heel vaak aan je terugdenken!

Vaccineren

Problemen rond het vaccineren, ook tweehonderd jaar geleden hadden we er mee te maken!

Het ging toen over de pokken. De eerste inentingen werden allemaal in de bovenarm gezet. Er ontstond een litteken, omdat zich een echte pok vormde, een soort zweertje, dat verdroogde tot een korstje dat van de huid viel. Het permanente litteken dat men eraan overhield werd niet als storend gezien, omdat die plek toch altijd door kleding

verhuld werd. Toen men zich in de loop der tijd minder ging bedekken vroegen ouders (vooral bij dochters) een minder opvallende plek, op een been of later onder de voet. De pokken veroorzaakten vooral een grote sterfte onder kinderen: ongeveer negentig procent van de slachtoffers was jonger dan tien jaar. De eerste koepokvaccinatie in ons land vond plaats in 1799.

In de tijd van de Bataafse Republiek (1795-1813) werd het vaccineren een overheidstaak. Lodewijk Napoleon, de koning van Nederland, riep de dokters op alle burgers gratis te vaccineren. Koning Willem I stelde in 1818 een gouden medaille in voor artsen die bewijsbaar meer dan 50 personen hadden ingeënt. Zo wist men in het begin van de 19^e eeuw grote groepen mensen in Nederland, maar ook in andere landen, over te halen zich te laten vaccineren.

In Lith was al rond 1800 een medicinale dokter. Deze dokter was ook werkzaam in Alphen. Het extract van het vaccinatieregister van de gemeente Appelttern is 200 jaar bewaard gebleven en daarin kunnen we de namen nog zien van de jongen en meisjes die door dokter Bokstart sinds 1815 werden ingeënt tegen de koepokken. In het eerste jaar waren dat er slechts 3.

VOLGNUMMER.	NAMEN DER PERSONEN AAN WELKE DE KOEPOKKEN ZIJN INGEENT.	WAAR EN WANNEER GEBOREN.	OUDEREN TIJDENS DE INENTING.		NAMEN DER OUDERS.	DERZELVER WOONPLAATS.
			Jaren	Maanden.		
	Jongen Christel van		2	6	Piet - Jantje van Sier	Alphen
	Heer Johanna van		3		Van Agnes Stiek	"
	de Oude van		2		Van Jan Maria Stiek	"
	de Oude van		4		Geert - Dina Stiek	"

In 1816 was het aantal inenting 8, een grotere klapper kwam in 1818. Toen werden maar liefst 62 kinderen uit Alphen gevaccineerd door dokter Bokstart. In 1822 kwamen er nog eens 22 bij. Pas in 1824 zijn er ook kinderen uit Maasbommel, Appelttern en Alforst in dit register opgenomen. Het vaccineren werd toen gedaan door dokter Van Cooth uit Ravenstein. Dokter Bokstart in Lith ontving in 1816 al een gouden medaille als beloning voor zijn inzet. Ook

daarna kreeg hij nog enkele gouden medailles. In 1819 kon hij melden dat hij in Lith en omliggende dorpen al 1000 inentingen had gedaan! In 1836 werd het ook nog in de krant vermeld:

— Aan de volgende geneeskundigen, welke zich gedurende de drie laatste jaren bij uitnemendheid hebben verdienstelijk gemaakt tot bevordering der koepok-inenting, is van Rege- rings wege de gouden medaille toegewezen, als: in Noord- Brabant, aan *M. Schippers*, plattelands heel- en vroedmeester te Erp; *J. F. Ackermans*, heel- en vroedmeester te Bergen op Zoom; *A. C. van Hazendonk*, plattelands heel- en vroedmeester te Steenberg; *J. C. Smits* en *L. A. Bokstart*, med. doctoren te Eindhoven en te Lith, en *J. D. van*

Rotterdamsche courant van 1 december 1836

De burgemeesters probeerden op allerlei manieren de vaccinatie te bevorderen. Als kinderen van arme ouders door de inenting niet ziek werden scheelde dat aanmerkelijk in de dokterskosten die door de gemeente moesten worden betaald. Door publicaties en afkondigingen bij de kerk werd er bij de ouders op aangedrongen om hun kinderen te laten vaccineren.

Later (1824) werd er een bewijs van inenting (pokkenbriefje) vereist om op school te mogen komen.

Tussen 1831 en 1840 ligt het aantal inentingen per jaar rond de 10, maar als in 1840 een pokkenepidemie in Alphen uitbreekt krijgen in dat jaar 29, in 1842 39 en in 1844 61 kinderen uit Alphen een prik. In de boeken van de burgemeester wordt in 1842

Jaar	Aantal doden in de gemeente Appeltern	Waarvan onder de 10 jaar
1839	36	16
1840	59	29
1841	37	17
1842	63	24
1843	30	11

vermeld dat deze ziekte “vele slachtoffers ten grave heeft gesleept”. In een publicatie op 5 februari wordt vermeld dat bij de “vastenavonddagen geene publieke vermakelijkheden zoo als Muziekspel of danspartijen in de openbare Herbergen te doen plaatshebben”.

De jaren daarna worden niet elk jaar vaccinaties gedaan en liggen de aantallen tussen de 20 en de 50. In 1857 werd het inenten niet langer verplicht gesteld. De vermeldingen in het register stoppen in 1865.

Zoekplaatje Uit de oude doos

Een zoekplaatje uit de oude doos deze keer, letterlijk. We weten er eigenlijk helemaal niets over te vertellen en we hopen dat een van onze lezers dat wel kan.

Oplossing zoekplaatje Onder water

Via een eerste reactie van Corjan Strik werden we op het spoor gezet en hoorden we van Cor van Avezaath en Wim van Ooijen dat hun broers Frans en Thé samen met Geert Verhoeven in deze vrachtwagen van aannemer Johan van Heck zaten. In verband met de lage waterstand (de stuw was er uit) kon de wagen niet op de veerpont. Bij het omdraaien op de veerstoep ontstond de slippartij. Pas twee weken later is de wagen opgetakeld met hulp van militairen.

— De Veerdienst Maasbommel—Megen over de Maas is van vandaag dinsdag, af tot nader order gestemd. Vandaag zal men proberen een vrachtauto, die op 26 februari van een der aanlegplaatsen in het water i gereden, te bergen .

Algemeen Dagblad 11 maart 1958

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

| Ben van Dijk
| Adrie van Hoogstraten
| Johan de Jong

tel. 56 1942
tel. 56 2425
tel. 56 1557

Elke donderdagavond in de Hucht
van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

| email: wham@alphenaanemaas.com
| www.alphenaanemaas.com